

Іван САВЕРЧАНКА

РАЙСКІ БЕРАГ:

БЕЛАРУСКАЯ ЗЯМЛЯ ў I—XV стст.

ЗМЕСТ

ТАЯМНІЦЫ СІВОЙ ДАЎНІНЫ.....	10
<i>Раздзел 1. ПРОТАБЕЛАРУСКІЯ ПЛЯМЁНЫ.....</i>	<i>13</i>
1.1. Цывілізацыйная прыналежнасць.....	14
1.2. Пачатак этнічнай гісторыі.....	20
1.3. Абшары рассялення.....	23
1.4. Жыццё ў суладдзі з прыродай.....	31
1.5. Паселішчы, крэпасці і гарады.....	33
1.6. Рамёствы, промыслы і гандаль.....	40
<i>Раздзел 2. МІФАЛОГІЯ І КУЛЬТУРА.....</i>	<i>46</i>
2.1. Пантэон і культы.....	47
2.2. Святы, абрады і рытуалы.....	51
2.3. Карнавалы, гульні і забавы.....	56
2.4. Замовы, шэпты і заговоры.....	58
2.5. Вусная народная творчасць.....	60
2.6. Мова: гаворкі і дыялекты.....	66
2.7. Пісьменства і літаратура.....	69
<i>Раздзел 3. ВЫТОКІ БЕЛАРУСКАЙ ДЗЯРЖАЎНАСЦІ.....</i>	<i>75</i>
3.1. Полацкае княства.....	76
3.2. Усяслаў Брачыславіч.....	80
3.3. Княжанне Барыса і Давыда.....	92
3.4. Рагвалод-Васіль.....	94
3.5. Прадслава-Ефрасіння.....	96
3.6. Турава-Пінская зямля.....	101
3.7. Кірыла Тураўскі.....	106
3.8. Менскае княства.....	109
3.9. Мсціслаўскае княства.....	116
3.10. Гарадзенская зямля.....	117
3.11. «Слова пра князёў».....	119
3.12. Пачатак барацьбы з крыжакамі.....	120
<i>Раздзел 4. МІСІЯ НАВАГРУДСКАЙ ЗЯМЛІ.....</i>	<i>129</i>
4.1. Ядро новай дзяржавы.....	130
4.2. Князь Міндоўг.....	131
4.3. Разгром мечаносцаў пры Саўле.....	135
4.4. Узязцце Драгічына-над-Бугам.....	138
4.5. Навагрудскі валадар.....	139
4.6. Сеча з мангола-татараў на Акунёўцы.....	143
4.7. Бітва з крыжакамі пад Амбатэнам.....	146
4.8. Усходняя палітыка.....	148

4.9. Канфлікт з галіцка-валынскімі князямі.....	150
4.10. Пабоішча на Протве.....	151
4.11. Гераічны чын валадароў.....	152
4.12. Прыняцце каталіцтва.....	153
4.13. Абарона Бацькаўшчыны.....	156
4.14. Каранаванне Міндоўга.....	157
4.15. Кааліцыя супраць Залатой Арды.....	160
4.16. Заснаванне манастыра над Нёманам.....	162
4.17. Вяртанне Навагрудка Войшалкам.....	164
4.18. Разгром войска цемніка Бурундая.....	166
4.19. Знішчэнне крыжакоў ля возера Дурбэ.....	167
4.20. Рэйды пад Вендэн і Юр'еў.....	171
4.21. Помста палякам.....	173
4.22. Канфлікт з Даўмонтам.....	174
4.23. Апошняя сеча.....	176
4.24. Барацьба за ўладу.....	177
Раздзел 5. УЗ'ЯДНАННЕ КНЯСТВАЎ.....	179
5.1. Забыты князь.....	180
5.2. Нараджэнне героя.....	180
5.3. Дайноўскі і яцвяжскі валадар.....	182
5.4. Дапамога паморскім славянам і балтам.....	187
5.5. Далучэнне Нальшанаў, Полацка і Віцебска.....	193
5.6. Пасада вялікага князя.....	196
5.7. Умацаванне дзяржаўных меж.....	200
5.8. Канфлікт з галіцка-валынскімі князямі.....	203
5.9. Крыжавыя сечы з Чынгізідамі.....	205
5.10. Супраціў германскаму наступу.....	208
5.11. Паход на Дынабург.....	210
5.12. Знішчэнне войска Машміна.....	212
5.13. Разгром лівонцаў і датчан пад Ашэрадэнам.....	216
5.14. Пакаранне палякаў і дапамога зямгалам.....	218
5.15. Узяцце Герцыке і вяртанне Дынабурга.....	220
Раздзел 6. АБАРОНА АЙЧЫНЫ.....	223
6.1. Праўленне Віцця.....	224
6.2. Раптоўны напад тэўтонцаў.....	224
6.3. Аднаўленне Гарадзенскай цвярдзі.....	226
6.4. Падрыхтоўка да вайны.....	227
6.5. Паходы на Польшчу.....	230
6.6. Узыходжанне на трон.....	231
6.7. Рэйд у Лівонію і Кульмскую зямлю.....	232
6.8. Усталяванне кантролю над Рыгай.....	234
6.9. Вызваленне Ноймюля і Каркуса.....	236

6.10. Разгром Лівонскага ордэна пад Турайдай.....	237
6.11. Рэйд супраць Тэўтонскага ордэна.....	238
6.12. Абарона Гародні і помста крыжакам.....	240
6.13. Мальбарк – новая сталіца Ордэна.....	242
6.14. Бітва за Навагрудак.....	244
6.15. Подзвігі Віцця.....	246
<i>Раздзел 7. ГАСЦІННАЯ КРАІНА.....</i>	<i>247</i>
7.1. Прызвание Гедзіміна.....	248
7.2. Паўночная лінія абароны.....	250
7.3. Віленская цвярдзіна.....	253
7.4. Пачатак вялікага княжання.....	256
7.5. Утварэнне Праваслаўнай мітраполіі.....	258
7.6. Пагадненне з Цвярскім княствам.....	259
7.7. Альянс з заходнімі дзяржавамі.....	261
7.8. Дапамога Пскову.....	263
7.9. Крыжавыя рэйдны германцаў.....	265
7.10. Перамір'е з Польскім Каралеўствам.....	267
7.11. Дагавор з Вялікім Ноўгарадам і Лівонскім ордэнам.....	270
7.12. Перадача ўлады.....	272
<i>Раздзел 8. ВЫЗВАЛЕННЕ СЛАВЯН.....</i>	<i>275</i>
8.1. Віцебскі князь.....	276
8.2. Пашырэнне ўладанняў.....	278
8.3. Узыходжанне на трон.....	280
8.4. Бітва на Стрэве.....	282
8.5. Кантроль над Псковам і Цвер'ю.....	284
8.6. Канфлікты з Польшчай і Масквой.....	286
8.7. Усходняя палітыка.....	287
8.8. Разгром татар на Сіняй Вадзе.....	289
8.9. Рэйд на Тэўтонскі ордэн.....	291
8.10. Паходы на ўсход.....	293
8.11. Узнаўленне Беларускай мітраполіі.....	296
8.12. Змаганне з крыжакамі.....	299
8.13. Завяршэнне жыццёвага шляху.....	300
8.14. Веліч асобы Альгерда.....	301
<i>Раздзел 9. УЗВЫШЭННЕ І РОСКВІТ.....</i>	<i>303</i>
9.1. Барацьба Вітаўта за ўладу.....	304
9.2. Вяртанне ўладанняў.....	306
9.3. Барацьба за трон вялікага князя.....	308
9.4. Альянс з Маскоўскім княствам.....	311
9.5. Умацаванне цэнтральнай улады.....	312
9.6. Падпарадкаванне Кіева, Падолля і Валыні.....	314

9.7. Кантроль над Смаленскам, Разанню і Вялікім Ноўгарадам.....	315
9.8. Паходы на Вялікую Арду	317
9.9. Пошук саюзнікаў і гуртаванне сілы	319
9.10. Грунвальдская бітва 1410 года	321
9.11. Гарадзельская палітычная унія	324
9.12. Падтрымка хрысціянства.....	325
9.13. Удзел у чэшскіх справах	327
9.14. Заходняя і ўсходняя палітыка	328
9.15. Падрыхтоўка да каранацыі.....	329
9.16. Веліч асобы Вітаўта.....	331
<i>Раздзел 10. СПРАВДЛІВАСЦЬ І ГУМАНІЗМ</i>	<i>334</i>
10.1. Узыходжанне на трон Казіміра Ягайлавіча	335
10.2. Пагадненні з Вялікім Ноўгарадам і Псковам	336
10.3. Беспарадкі ў Смаленску	338
10.4. Паразуменне з палітычнымі апанентамі.....	340
10.5. Адносіны з Валахіяй і памежнымі княствамі.....	342
10.6. Зараджэнне агульнадзяржаўнай ідэалогіі.....	343
10.7. Атрыманне польскай кароны.....	346
10.8. Прывілеі гарадам, шляхце і магнатам	347
10.9. Мірны дагавор з Масквой 1449 года.....	349
10.10. Канкурэнцыя з палякамі	351
10.11. Умацаванне Беларускай мітраполіі.....	352
10.12. Заканчэнне вайны з Тэўтонскім ордэнам	354
10.13. Прыняцце Судзебніка 1468 года	355
10.14. Падтрымка Вялікага Ноўгарада.....	357
10.15. Адносіны з Крымскім ханствам.....	360
10.16. Пастка для хана Ахмата	361
10.17. Паразуменне з пскавічамі.....	363
10.18. Змова супраць манарха.....	364
10.19. Разбурэнне Кіева татарамі.....	365
10.20. Памежныя спрэчкі з Маскоўскім княствам.....	366
10.21. Пасольствы ад татарскіх ханаў і цароў.....	368
10.22. Дапамога Стэфану III Вялікаму.....	369
10.23. Страта Цвярскага княства	370
10.24. Пачатак Прыгранічнай вайны.....	371
10.25. Саюз з Венгрыяй і Свяшчэннай Рымскай імперыяй.....	373
10.26. Хвароба і смерць валадара	375
10.27. Здзяйсненні і здабыткі	376
<i>Раздзел 11. МІР І СТВАРАЛЬНАЯ ПРАЦА.....</i>	<i>379</i>
11.1. Барацьба за вярхоўную ўладу	380
11.2. Валадар Беларускай дзяржавы.....	383
11.3. Пошук партнёраў.....	385

11.4. Канфлікт на ўсходняй мяжы.....	387
11.5. Абаронцы Айчыны.....	389
11.6. Сватанне да князеўны Алёны Іванаўны	391
11.7. Дамова аб міры з Маскоўскім княствам.....	392
11.8. Дыпламатычныя кантакты з Іванам III	396
11.9. Радасць мірнага жыцця.....	397
11.10. Захаваўне цэласнасці краіны	400
11.11. Вайна з валашскім ваяводам	402
11.12. Пошук уплывовых саюзнікаў.....	403
11.13. Агрэсіўныя дзеянні Масквы.....	406
11.14. Паражэнне на Ведрашы.....	408
11.15. Стварэнне абарончага альянсу.....	409
11.16. Атрыманне польскай кароны.....	413
11.17. Вальны сойм у Навагрудку.....	416
11.18. Мірныя перамовы з Масквой	418
11.19. Уварванне крымскіх татар.....	419
11.20. Рэформы і пераўтварэнні.....	420
11.21. Разгром Мухамед-Гірэя.....	422
11.22. Адданы сын Айчыны.....	424
ЗАКЛЮЧЭННЕ.....	427
СПІС ВЫКАРЫСТАНАЙ ЛІТАРАТУРЫ.....	431